

ЗАКОН ЗА МАТЕРИЈАЛНО ОБЕЗБЕДУВАЊЕ НА УЧЕСНИЦИТЕ ВО НАРОДНООСЛОБОДИТЕЛНАТА ВОЈНА

(Службен весник на РМ 21/96 од 29 април 1996 год.)

(Пречистен текст)

Член 1

Учесниците во Народноослободителната војна и учесниците во Народноослободителното движење од Егејскиот дел на Македонија (во натамошниот текст: учесници во НОВ) на кои времето од стапувањето во НОВ до 15 мај 1945 година, односно времето од стапувањето во НОДЕМ до 8 јули 1949 година им е признато во посебен стаж во двојно траење според прописите од пензиското и инвалидското осигурување, имаат право на материјално обезбедување под услови и во обем предвиден со овој закон.

Брачниот другар и децата неспособни за работа на починат учесник во НОВ или НОДЕМ имаат право на материјално обезбедување ако биле издржувани од починатото лице и ако тоа лице додека било живо не остварило право на пензија по прописите за пензиското и инвалидското осигурување.

Член 2

Учесниците во НОВ можат да се стекнат со право на материјално обезбедување ако не оствариле право на старосна, инвалидска или семејна пензија според прописите од пензиското и инвалидското осигурување и ако немаат месечни приходи во семејството повисоки од најниската пензија во Републиката.

Учесниците во НОВ и членовите на нивните семејства кои се корисници на инвалидски додаток според другите прописи од боречко-инвалидската заштита не можат да остварат право на материјално обезбедување.

Член 3

Како месечен приход во семејството, во смисла на член 2 став 1 на овој закон се смета пензијата или платата на член на семејството, приходот од право на сопственост на земјиште и приходот од вршење на самостојна дејност.

Приходите од став 1 на овој член се утврдуваат врз основа на податоците за износот на пензијата и платата исплатена во последниот месец пред остварувањето на правото на материјалното обезбедување, а катастарскиот приход и приходот од вршење самостојна дејност, врз основа на податоци за остварените приходи во тековната или претходната година доколку не е утврден приходот за тековната година.

Член 4

Како семејство во смисла на член 3 од овој закон се сметаат брачните другари и децата кои живеат во заедничко домаќинство и заеднички ги трошат остварените приходи.

Член 5

Средства за остварување на правата според овој закон се обезбедуваат во Буџетот на Републиката.

Член 6

Материјалното обезбедување на лицата од член 1 на овој закон кои немаат приходи во семејството се определува во висина на најниската пензија во Републиката (полн износ), а на лицата кои имаат приходи во семејството пониски од цензусот утврден во член 2 став 1 на овој закон, 70 посто од полниот износ (намален износ).

Член 7

Корисници на материјалното обезбедување во случај на неспособност за вршење на основните животни функции имаат право на надоместок за нега и помош од друго лице.

Надоместокот од став 1 на овој член се определува во висина од 80 посто од износот на материјалното обезбедување на корисникот.

Потребата за помош и нега од друго лице ја утврдуваат лекарските комисии при Министерството за труд и социјална политика, надлежни за утврдување на воениот инвалидитет.

Член 8

Во случај на смрт на корисникот на материјално обезбедување или на член на неговото семејство, по долготрајна болест, претрпени штети поради елементарни и други непогоди, корисникот на материјално обезбедување или членот на семејството има право на еднократна парична помош.

Еднократна парична помош се определува во висина на износот на материјалното обезбедување на корисникот и тоа на едно лице најмногу двапати во годината.

Член 9

Корисник на материјално обезбедување поради неспособност за самостоен живот може да биде сместен во социјална организација, а трошоците за сместување се надоместуваат од средствата за материјално обезбедување.

Додека корисникот е сместен во социјална организација не му се исплатува материјално обезбедување и надоместок за помош и нега од друго лице, а ако има членови на семејството му се исплатува само материјалното обезбедување.

Член 10

Материјалното обезбедување и надоместокот за нега и помош од друго лице во текот на годината се усогласуваат со висината на најниската пензија во Републиката.

Член 11

Корисниците со полн и намален износ на материјално обезбедување имаат право на здравствена заштита во обем, под услови и на начин утврдени со прописите за здравствената заштита.

Член 12

Барањата за остварување на права според овој закон се поднесуваат до Републичката управа за прашања на борците и воените инвалиди.

Кон барањето се приложува соодветна документација со која се докажува дека се исполнети пропишаните услови за остварување на правото.

Член 13

За правата утврдени со овој закон во прв степен решава Републичката управа за прашања на борците и воените инвалиди, а по жалбите изјавени против решенијата донесени во прв степен решава Министерството за труд и социјална политика.

Член 14

Правата на месечните парични примања предвидени со овој закон се остваруваат од првиот ден на наредниот месец од денот на поднесувањето на барањето, а трае се додека корисникот ги исполнува условите пропишани со овој закон.

Правата според овој закон престануваат од првиот ден на наредниот месец по настанатите промени, кои имаат влијание за престанување на правото.

Член 15

Корисниците на правата по овој закон се должни да ја пријават секоја промена во семејната и материјална состојба која има влијание врз користењето на правото и висината на паричните примања во рок од 30 дена од настанувањето на промената.

Надлежниот орган по службена должност, врз основа на пријава на корисникот или на друг начин покренува постапка и донесува решение за престанување на правото или за намалување, односно зголемување на месечното парично примање.

Член 16

Правата остварени според овој закон не се наследуваат.

Неисплатените пристигнати износи на паричните примања, можат да се наследуваат во рок одреден со прописите за застареност на побарувањата.

Барање од став 2 на овој член можат да поднесат членовите на семејството кои живееле во заедничко домаќинство со корисникот до неговата смрт.

Член 17

Корисникот на кого му е извршена исплата на која немал право, должен е да го врати примениот износ:

- ако врз основа на неточни податоци за кои знаел или бил должен да знае дека се неточни, или на друг противправен начин остварил право што не му припаѓа или му припаѓа во помал обем;

- ако користи парично примање поради тоа што не пријавил промени кои би повлекле губење на правото, односно намалување на паричното примање.

Побарувањата од став 1 на овој член застаруваат по истекот на рокот одреден со прописите за застареност на побарувањата. Тие рокови почнуваат да течат од денот кога во управната постапка станало конечно решението со кое е утврдено дека исплатеното примање не следуvalo или следуvalo во помал износ, односно од денот кога е извршена последната исплата на примањето од став 1 алинеи 1 и 2 на овој член.

Корисникот е должен да ја врати неправилно исплатената сума најмногу за последните три години, сметајќи од последната исплата на која немал право.

Доколку корисникот не изврши враќање на средствата, враќањето на неправилно примената сума ќе се оствари преку надлежниот суд.

Член 18

Републичката управа за прашања на борците и воените инвалиди обезбедува водење на евиденција за корисниците и потрошните средства.

Начинот на водењето на евиденцијата од став 1 на овој член го пропишува министерот за труд и социјална политика.

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 19

По лонесувањето на овој закон корисниците на исклучително материјално обезбедување, кои тоа право го оствариле според Законот за материјално обезбедување на учесниците во НОВ ("Службен весник на СРМ" број 41/85, 45/86, 10/88 и 17/91), ќе продолжат да го користат правото во висина на материјалното обезбедување што го примаат корисниците кои имаат приходи.

Член 20

Корисниците на материјално обезбедување на кои правото на материјално обезбедување им престана од 1 август 1992 година, заради остварување пензија по прописите од пензиското и инвалидското осигурување, а кои оствариле право на надоместок за неа и помош од друго лице, според член 7 од Законот за материјално обезбедување на учесниците од НОВ ("Службен весник на Република Македонија", број 38/91), до 31 јули 1992 година, продолжуваат да го користат правото на надоместокот за неа и помош од друго лице според одредбите на овој закон.

Член 21

Републичката управа за прашања на борците и воените инвалиди ќе изврши усогласување на решенијата донесени според Законот за материјално обезбедување на учесниците во НОВ ("Службен весник на СРМ" број 41/85, 45/86, 10/88 и 17/91), согласно со одредбите на овој закон.

За корисниците на материјално обезбедување кои до влегувањето во сила на овој закон се стекнале со право според одлуки на собранијата на општините, Републичката управа за прашања на борците и воените инвалиди ќе донесе нови решенија согласно со одредбите на овој закон.

Усогласувањето, односно донесувањето на решенијата од ставовите 1 и 2 на овој член, Републичката управа за прашања на борците и воените инвалиди ќе го изврши во рок од шест месеци од влегувањето во сила на овој закон.

До донесувањето на решенијата од ставовите 1 и 2 на овој член на затечените корисници на материјално обезбедување според законот и според одлуките на собранијата на општините, ќе им се исплатува аконтација во висина определена според член 6 од овој закон.

Член 22

Прописот од член 18 став 2 на овој закон министерот за труд и социјална политика ќе го донесе во рок од три месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 23

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за материјално обезбедување на учесниците во Народноослободителната војна ("Слу`бен весник на СРМ" број 41/85, 45/86, 10/88 и 17/ 91).